

CONTACT

BLAD

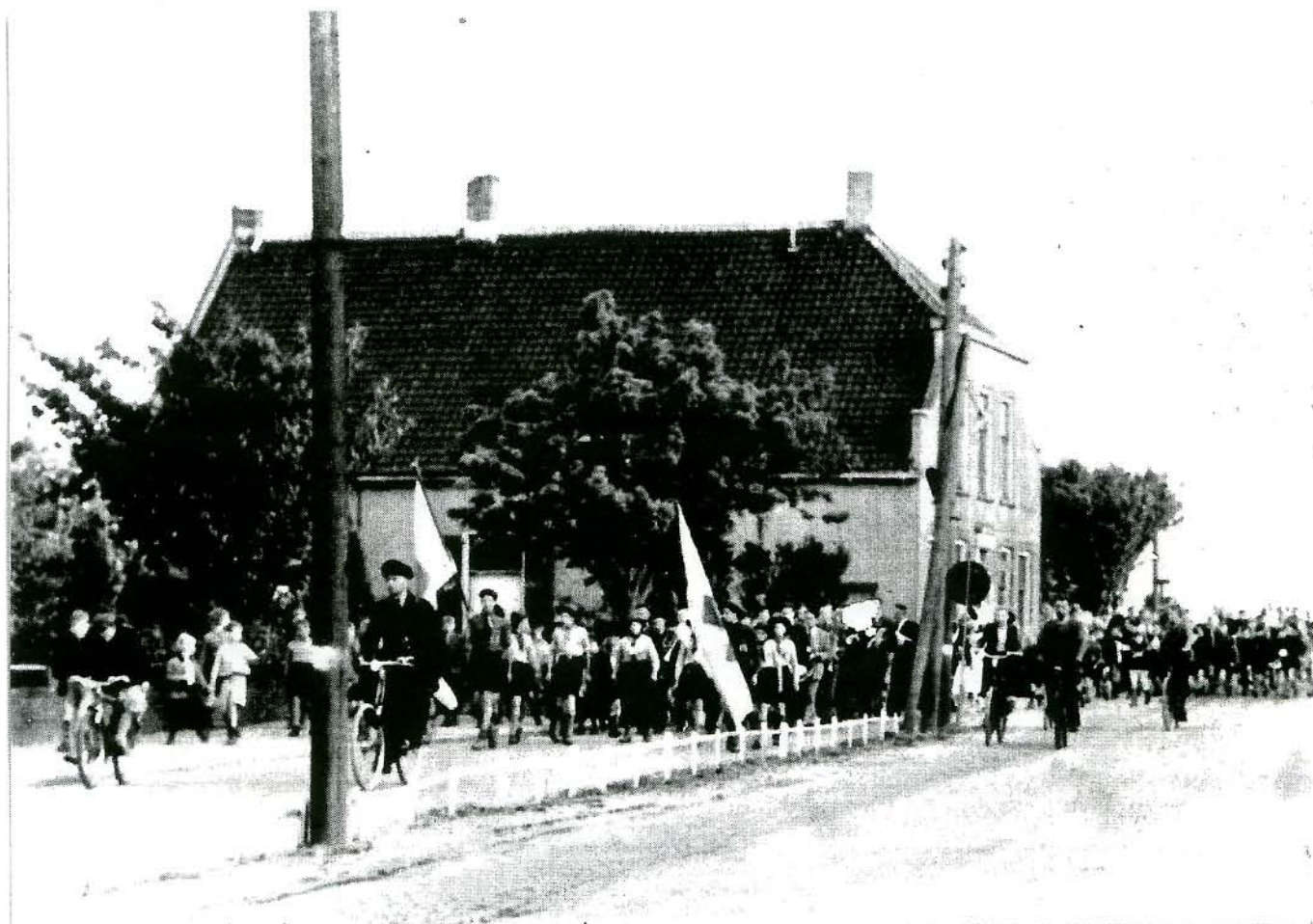
79

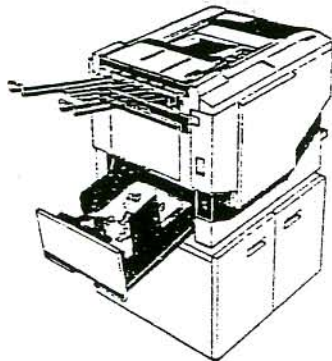
Historische Vereniging

Warendrecht

juni 99

**VOOR AL UW KOPIEER- EN BINDWERK
STICHTING ALLE - R - HANDE**

Dr. Kuiperstraat 4, 2991 GB Barendrecht
Tel. 0180 - 61 15 54

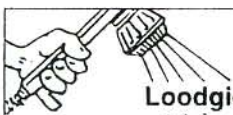
- Vervaardigen van ramen, deuren en kozijnen.
- Verzorgen van enkel- en dubbelglas.
- Inbraak preventie.
- Isolatie.

A. GROENEVELD

ONDERHOUDS - TIMMERBEDRIJF

Werkplaats:
Achterzeedijk 57
2992 SB Barendrecht
Tel. 0180 619685

Voordijk 359
2993 BB Barendrecht
Tel./Fax 0180 611183

**Loodgieter en Installatiebedrijf
Ton Blinde**

Leveren en plaatsen van badkamers en keukens
• sanitair • douche- en badschermen
• reparatie • onderhoud • watervoorzieningen

Devel 10 - 2991 RB Barendrecht - Tel. 01806-15096

**VIJFVINKEL
SCHOENEN
SPORTSHOP
SCHOENREPARATIE**

MIDDENBAAN 98 2991 CT BARENDRECHT TEL. 0180-613221

Second Hand project
Kinder/Dameskleding
't Trefpunt (1e etage)
Dr. Kuiperstraat 4
Barendrecht
Tel.: 0180 - 61 15 54
Open ma t/m vr. 09.00 - 13.00 uur

stichting Alle-r-hande

Werkprojecten

LOONBEDRIJF

W.M. GROENENBOOM

*Gespecialiseerd in
onderhoud van sloten e.d.*

Voordijk 267 - 2992 AL

BARENDRECHT 0180 612617

**De warmste bakker
van Barendrecht**

MOOYAART

Doormanplein 4 0180-612619

Het Contactblad wordt mede gesteund door:

VELO BEHEER BV Postbus 27 2990 AA Barendrecht

Al meer dan
100 jaar
bij de Watertoren

Contactblad

kwartaaluitgave van de Historische Vereniging Barendrecht

eenentwintigste jaargang

verschijnt in maart, juni, september en december

Redactie

W. van Helden
tel. 0180-611970

B. Schooljan
tel. 0180-619658

Redactieadres

Korianderhof 3
2991 HD Barendrecht

Inhoud

nummer 79

J.E.J. Blinde

- **Fragment-genealogie
familie Uyterlinde** 1

Ir J.A. van der Giessen

- **'Aen de wegh,
maar aan welke weg?'** 6

H. van Herwerden

- **"Toren, het ga je goed!"
Overpeinzingen van een jaargenoot** 10

**Werkgroep Voorwerpen
– Ontvangen goederen**

15

De kopij voor het maart-, juni-, september- en decemбернаummer dient uiterlijk op respectievelijk 15 februari, 15 mei, 15 augustus en 15 november op het redactieadres te worden ingeleverd.

Overname van artikelen is alleen toegestaan met bronvermelding na overleg met de redactie.

ISSN 0169 – 5460

Op de omslag: Boerderij 1e Barendrechtseweg 179, op de plaats waar nu het waterschapshuis staat. Zie p. 6. Op deze opname uit 1953 de padvinderij in een reclame-optocht onder begeleiding van agent Geensen voor de bazar van het 50-jarige Groene Kruis. *Foto:* Collectie HVB nr G 553.

Fragment-genealogie familie Uyterlinde

J.E.J. Blinde

Al diverse edities achtereen kunnen we de resultaten van de onderzoeken door ons lid de heer P. Groenenboom over Barendrechtse boerderijen in het Contactblad lezen. Een goed idee dit op schrift te stellen en te publiceren. Zeer belangrijk voor het nageslacht, en voor nu een goede p.r. voor de Historische Vereniging Barendrecht. Dat de heer Groenenboom daarbij ook de bewoners van de boerderijen noemt is heel mooi, want de boerderijen zijn uiteindelijk geworden wat de bewoners er van gemaakt hebben. Tevens hebben die bewoners veelal een stempel gedrukt op het maatschappelijk leven in Barendrecht.

In de afdeling Genealogie van de HVB, evenals in de afdeling Archieven Oud Barendrecht, is veel te vinden over de bewoners, hun voorgeslacht en hun nageslacht, het trouwen, de dopen van hun kinderen, het begraven van hun familieleden en hun beroepen en eventuele andere functies.

Als voorbeeld van wat via de afdeling Genealogie over een bepaalde familie te vinden is, zowel in eigen archief als in reeds eerder gepubliceerde genealogieën in ons archief aanwezig, volgt hieronder een fragment-genealogie van de eerste bewoners van de *Maashoeve*, de familie Uyterlinde.

Er schijnt een volledige genealogie Uyterlinde te bestaan. Helaas is deze door schrijver niet te achterhalen, zodat alle gegevens door eigen onderzoeken zijn verkregen. De bronnen worden vermeld aan het einde van deze fragment-genealogie. Eventuele correcties en aanvullingen zien wij bij de afdeling Genealogie gaarne tegemoet.

Indien u zelf in het bezit bent van een (fragment-)genealogie en u wilt een (kopie-)exemplaar aan de HVB afstaan, dan zijn wij u daar uiteraard zeer erkentelijk voor. Andere onderzoekers kunnen hier wellicht hun voordeel mee doen.

Mocht u na het lezen van deze fragment-genealogie geïnteresseerd zijn in uw eigen (Barendrechtse) familie, dan bent u iedere eerste zaterdag van de maand, van 10.00 uur tot 13.00 uur, van harte welkom. De medewerkers zijn u gaarne van dienst.

* * *

I. Meus Pietersz., wonende te Lint, wed.nr van **Catalijntje Gielis**, ondertr. 9 juli 1644, trouwt 31 juli 1644 te St. Anthoniepolder met **Mary Jans**, j.d. van St. Anthoniepolder.¹

Uit dit huwelijk – volgorde onbekend:

1. Pieter, ged. 9-4-1645 te St. Anthoniepolder; geh. 2-9-1674 te St. Anthoniepolder met Jannichie Andriesdr Polderdijck. Uit dit echtpaar stamt het 's-Gravendeelse geslacht Uyterlinde, waaronder veel metselaars.

Uit dit huwelijk o.a.: 1. Marijtje, 2. Lena, 3. Neeltje.

Neeltje huwt 11-3-1696 te Barendrecht met Jacob Arieszn Hoogvliet, j.m. van Oost-Barendrecht. Zij vestigen zich te West-Barendrecht.

2. Jan, ged. 3-5-1648 te St. Anthoniepolder. Hij en zijn nageslacht noemen zich Roos.
3. Anna, ged. onbekend; ov. 4-11-1719 te 's-Gravendeel; impost f 6,00; geh. met Dirk Dirkszn de Leeuw.
4. Arie, ged. ca. 1659 te St. Anthoniepolder; volgt II.
5. Hendrik, ged. onbekend.
6. Soetie, ged. 5-12-1660 te St. Anthoniepolder.
7. Mayken, ged. 4-5-1664 te St. Anthoniepolder.

* * *

II. Arie Meeuwisse Uyterlinde, ged. ca. 1659 te St. Anthoniepolder; ov./aangegeven 22-4-1718 te 's-Gravendeel — impost f 3,00 — door zijn zoon Jan Arijense Uyterlinde; geh. 1-4-1683 te St. Anthoniepolder met **Aeltien Jansdr Goederheit (Goederheijde)**. Zij kwam met attestatie van Maasdam op 17-6-1683 naar St. Anthoniepolder; geb. ca. 1650 te Heukelom; begr. 6-2-1724 te 's-Gravendeel, pro deo, 92 jaar.

Arie Meeuwisse woont in 1698 in 's-Gravendeel en noemt zich dan Arije Meeuwisse van der Linden. In 1714 is hij schepen van 's-Gravendeel en heet dan Arie Meeus Roos. In 1715 is hij diaken en woont hij aan de haven. Van beroep is hij meester-metseelaar.

Uit dit huwelijk gedoopt als Uyterlinde:

1. Maria, ged. 23-1-1684 te St. Anthoniepolder.
2. Jan, ged. 9-9-1685 te Maasdam. Hij is mr metselaar te 's-Gravendeel.
3. Meeus, ged. 2-11-1687 te St. Anthoniepolder; volgt III.
4. Cornelis, ged. 26-2-1690 te St. Anthoniepolder; van beroep mr metselaar; ov. 8-4-1751 te Zuid-Beijerland.
5. Lijsbeth, ged. onbekend; begr. 21-4-1723 te 's-Gravendeel; geh. met Teunis Harmens Snijder.²

Arijen Meeuwisse Uijtterlinde (Gesondt) en Aeltje Jans Goederhart (Sieck), beiden wonend onder 's-Gravendeel, maken op 14 september 1706 een testament op en benoemen elkaar tot erfgenaam. Voogden worden Pieter Meeuwisse Uijtterlinde (broer) en Dirck Dircksz de Leeuw (zwager). Getuigen: Joost Bastiaensz Rijckhoek en Leendert de Voogt de Jonge. Arij Meeuwisse Uijtterlinde ondertekende met zijn huismerk.³

* * *

III. Meeuwis Arijszn Uyterlinde, ged. 2-11-1687 te St. Anthoniepolder; begr. 27-4-1741 te Barendrecht, impost f 3,00; geh. 17-5-1716 te Barendrecht met **Jannetje Cornelisdr de Jager**, ged. 28-8-1695 te Barendrecht; begr. 21-10-1768 te Barendrecht, impost f 6,00; dochter van Cornelis Jacobsz de Jager en Pleuntie Hendriks Drogendijk.

Uit dit huwelijk:

1. Arij, ged. 14-11-1717 te Barendrecht; ov. 22-11-1717 te Barendrecht, 8 dagen.
2. Pleuntje, ged. 2-10-1718 te Barendrecht; ov. 16-6-1719 te Barendrecht, 8 maanden.
3. Pleuntje, ged. 10-3-1720 te Barendrecht; ov. 23-9-1731 te Barendrecht, 11½ jaar.
4. Arij, ged. 10-1-1723 te Barendrecht; volgt IV.
5. Cornelis, ged. 25-3-1725 te Barendrecht; ov. 20-11-1745 te Barendrecht, 20½ jaar.
6. Pieter, ged. 28-4-1726 te Barendrecht.

Meeuwis Arijszn Uyterlinde is de eerste bewoner van de *Maashoeve*.⁴

* * *

IV. Arij Uyterlinde Meeuwiszn, ged. 10-1-1723 te Barendrecht; ov. 10-6-1800 te Barendrecht, impost f 30,00; 1e geh. 15-4-1764 te Barendrecht — impost 2 x f 6,00 — met **Stijntje Willems Fortuyn**, ged. 2-5-1734 te Barendrecht; ov. 13-12-1775 te Barendrecht, 41 jaar, impost f 6,00; dochter van Willem Wouters Fortuyn en Marigje Cornelisse Leeuwenburg; 2e geh. 10-5-1778 te Barendrecht — impost f 15,00 — met **Wijve Aalberts Pons**, geb. ca. 1739 te Charlois; ov. 8-5-1816 te Barendrecht, 77 jaar; dochter van Aalbert Pons en N.N.

Uit het eerste huwelijk:

1. Meeuwis, ged. 16-6-1766 te Barendrecht; volgt Va.
2. Willem, ged. 12-10-1766 te Barendrecht; volgt Vb.
3. Jannigje, ged. 8-10-1769 te Barendrecht; ov. 3-4-1776 te Barendrecht; 6½ jaar.

* * *

Va. Meeuwis Uyterlinde, ged. 16-6-1765 te Barendrecht, geboren op de *Maashoeve*, ov. 9-1-1847 te Barendrecht, geh. 16-12-1804 te Barendrecht — impost *f* 30,00 — met **Lijntje van der Staij**, ged. 28-2-1779 te Rijsoord, ov. 2-10-1829 te Barendrecht, dochter van Adriaan Arijsz van der Staij en Neeltje Pieters van Gilst.

De grootvader van Lijntje (Pieter Adamsz van Gilst) had hoeve *Dijkzigt* aan de Achterzeedijk te Barendrecht op 3-12-1768 aangekocht van mr Adriaan Stoop, Heer van Brandwijk en Gijbeland. Lijntje erfde deze hoeve en na hun huwelijk werd Meeuwis hier bouwman.⁵

Uit dit huwelijk:

1. Stijntje, geb. 18-2-1806 te Barendrecht, ov. 22-2-1864 te Barendrecht, geh. 7-5-1825 te Barendrecht met Cornelis van der Jagt, bouwman op hoeve *Christina* te Barendrecht.⁵
2. Adrianus, geb. ??-2-1807 te Barendrecht, ov. 30-9-1807 te Barendrecht, 30 weken.
3. **Adrianus, geb. 19-4-1808 te Barendrecht, volgt VIa.**
4. Neeltje, geb. 13-7-1809 te Barendrecht, ov. 20-8-1809 te Barendrecht, 5 weken.
5. Arij, geb. 30-10-1810 te Barendrecht, geh. 27-10-1837 te Ridderkerk met Jannetje Plaisier, geb. 9-4-1814 te Ridderkerk, dochter van Bastiaan Plaisier en Jacomijntje van der Staij. Arij was bouwman te Ridderkerk in huis D nr 60.

Uit dit huwelijk:

1. Meeuwis, ged. 3-9-1845 te Ridderkerk, jong overleden.
2. Meeuwis, ged. 11-7-1847 te Ridderkerk, geh. 14-11-1872 te Barendrecht met Geertrui de Bruin, geb. ca. 1848 te Nieuwerkerk aan den IJssel, dochter van Willem de Bruin en Adriana van Rijswijk.

Uit dit huwelijk:

1. Jannetje Adriana, geb. 15-9-1872 te Barendrecht.
2. Adriana Wilhelmina, geb. 4-8-1875 te Barendrecht.
3. Jacomijntje, geb. 26-3-1850 te Ridderkerk.

4. Pieter, geb. 8-8-1852 te Ridderkerk.
5. Jannetje, geb. 1-6-1855 te Ridderkerk, geh. 11-9-1890 te Barendrecht met Cornelis Nouwen, wed.nr van Cornelia C. Thur, zoon van Pleun Nouwen en Anna Molen-dijk.⁶
6. Neeltje, geb. ?-7-1812 te Barendrecht, ov. 23-1-1813 te Barendrecht, 26 weken.
7. Jan, geb. 13-11-1813 te Barendrecht.
8. Pieter, geb. 3-1-1815 te Barendrecht, ov. 7-3-1815 te Barendrecht, 9 weken.
9. Pieter, geb. 23-5-1816 te Barendrecht, ov. 1-5-1817 te Barendrecht, 49 weken.
10. Neeltje, geb. 2-11-1817 te Barendrecht.
11. Pieter, geb. 2-10-1818 te Barendrecht, ov. 13-10-1819 te Barendrecht, 1 jaar.

* * *

VIa. Adrianus Uyterlinde, geb. 19-4-1808 te Barendrecht op hoeve *Dijkzigt*, ov. 28-4-1859 te Barendrecht;
1e geh. 8-11-1845 te Barendrecht met **Hendrika Niemantsverdriet**, geb. 4-5-1818 te Barendrecht, ov. 15-11-1852 te Barendrecht, dochter van Jan Niemantsverdriet en Fennigje de Raadt;
2e geh. 31-5-1854 te Charlois⁷ met **Pleuntje van Gelder**, geb. 8-3-1833 te Charlois, ov. 28-4-1912 te Barendrecht, 79 jaar, dochter van Leendert van Gelder en Adriaantje Lems.

Adrianus erfde hoeve *Dijkzigt* van zijn ouders. Pleuntje hertrouwde 13-9-1860 met Jan Groenenboom, uit welk huwelijk nog zes kinderen werden geboren. Jan Groenenboom en zijn nageslacht zetten het bedrijf op hoeve *Dijkzigt* voort.⁸

Uit het eerste huwelijk:

1. Jan, geb. 29-6-1846 te Barendrecht, jong overleden.
2. **Bartholomeus, geb. 10-9-1847 te Barendrecht, volgt VIIa.**
3. Jan, geb. 15-5-1850 te Barendrecht.

Uit het tweede huwelijk:

4. Leendert, geb. 31-3-1855 te Barendrecht, ov. 1-5-1932 te Barendrecht, geh. te Nieuw-Beijerland met Maria Johanna de Heer, geb. te

Nieuw-Beijerland, ov. 28-1-1931 te Barendrecht, dochter van Pieter de Heer en Lena Beukelman.

5. Dirk, geb. 15-7-1857 te Barendrecht.
6. Lijntje, geb. 12-3-1859 te Barendrecht.

* * *

VIIa. Bartholomeus Uyterlinde, geb. 10-9-1847 te Barendrecht op hoeve *Dijkzigt*, ov. 29-12-1927 te Barendrecht;

1e geh. 6-12-1871 te Barendrecht met **Helena Maria de Raadt**, geb. 2-9-1852 te Barendrecht op hoeve *Bouwlust* aan de Middeldijk, ov. 9-9-1886 te Barendrecht, 34 jaar, dochter van Marius Fortuyn de Raadt en Maartje Cornelia Leeuwenburg;

2e geh. 2-11-1887 te Barendrecht met **Willemina van der Tholen**, zijn buurmeisje op hoeve *Middeldijk 76*, geb. 25-12-1860 te Barendrecht, ov.: ?, dochter van Cornelis van der Tholen en Grietje Leeuwenburg.

Bartholomeus kocht op 3 februari 1874 hoeve *Bouwlust* van zijn schoonouders De Raadt-Leeuwenburg.⁸

Uit het eerste huwelijk:

1. **Marius Fortuyn**, geb. 28-12-1873 te Barendrecht, volgt **VIIIa**.
2. Adrianus Hendrikus, geb. 3-8-1875 te Barendrecht, jong overleden.
3. Martina Cornelia, geb. 4-7-1877 te Barendrecht, geh. 11-4-1901 met Cornelis Jan Hoogendijk.
4. Jan Leonardus, geb. 26-7-1879 te Barendrecht, jong overleden.
5. Apollonia Johanna, geb. 18-10-1880 te Barendrecht, geh. 16-4-1903 met Johannes van de Sijs.
6. Adrianus Hendrikus, geb. 16-5-1883 te Barendrecht, ov. 15-12-1925 te IJsselmonde, geh. 29-9-1904 te Barendrecht met Adriaantje Hillegje Kranenburg, geb. 7-6-1885 te Barendrecht, ov. 10-4-1971 te Barendrecht, dochter van Jan

7. Maria Neeltje,

8. Helena Maria,

Kranenburg en Trijntje Valstar; hieruit nageslacht. geb. 25-4-1885 te Barendrecht, geh. 13-8-1914 met Cornelis Schippers. geb. 20-4-1886 te Barendrecht.

Uit het tweede huwelijk:

9. Margaretha, geb. 7-2-1890 te Barendrecht, geh. 31-8-1915 met Cent Pieter van de Bie.
10. Willemina Marie, geb. 6-5-1891 te Barendrecht, jong overleden.
11. Lijntje, geb. 30-7-1892 te Barendrecht, jong overleden.
12. Jan Leonardus, geb. 22-10-1893 te Barendrecht, ov. 4-2-1913, 19 jaar.
13. Lijntje, geb. 16-1-1895 te Barendrecht, geh. 31-8-1920 met Johannes Adrianus Monster. geb. 12-2-1896 te Barendrecht, ov. 15-2-1914, 18 jaar.
14. Leendert, geb. 22-6-1897 te Barendrecht, ov. 3-10-1913, 16 jaar.
15. Bartholomeus, geb. 14-8-1898 te Barendrecht.
16. Pieter Cornelis, geb. 14-3-1900 te Barendrecht.
17. Arie,

Ingevolge de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) worden, zonder toestemming, geen persoonsgegevens gepubliceerd van nog in leven zijnde personen. Daarom eindigt voor alle zekerheid deze fragment-genealogie bij het jaar 1900.

* * *

VIIIa. Marius Fortuyn Uyterlinde, geb. 28-12-1873 te Barendrecht, ov. 13-1-1956 te Zwijndrecht, geh. 23-3-1905 te Barendrecht met **Lena Stijntje Blijdorp**, geb. 3-5-1881 te Barendrecht, ov. 27-1-1943 te Zwijndrecht, dochter van Leendert Bastiaansz Blijdorp en Janna Niesa Ariedr Dekker.

Dit echtpaar vertrok in 1905 naar een hoeve aan de Lindtsedijk te Groote Lindt. Beiden zijn aan elkaar

verwant via hun gezamenlijke betovergrootouders Arij Uyterlinde Meeuwisz en Stijntje Willems Fortuyn, die in 1764 trouwden.⁸

Uit dit echtpaar ook nageslacht.

BRONNEN:

1. Het trouwboek van St. Anthoniepolder 1627-1645.

2. Generaties I en II zijn verkregen van de heer W.A. Blijdorp, 1889-1981, te Wieringermeer, die deze gegevens heeft ontvangen via het streekmuseum te Heinenoord, nu aanwezig in het archief van de afdeling Genealogie van de HVB.
 3. Notarieel Archief 's-Gravendeel 1588-1706, in Streekmuseum Hoeksche Waard te Heinenoord.
 4. Zie artikel van P. Groenenboom in Contactblad nr 77.
 5. *Het geslacht Van den Hoek uit Ridderkerk*, door A.P. van den Hoek.
 6. DTB Ridderkerk, aanwezig in Streekarchief IJsselmonde.
 7. DTB Charlois, aanwezig in Streekarchief IJsselmonde.
 8. *Genealogie van het geslacht Blijdorp*, door S.P. Blijdorp.
- Gegevens welke niet zijn genummerd komen uit de DTB-boeken.

'Aen de wegh, maar aan welke weg?'

Ir J.A. van der Giessen

Alhoewel de familienaam Andeweg in Barendrecht niet onbekend is zult u het leeuwendeel in de Hoeksche Waard vinden, met name in de Beijerlanden, Numansdorp en Strijen. De stamvader van het Hoeksche Waardse geslacht is echter afkomstig uit Barendrecht. Ook de Barendrechtse dragers van deze naam stammen van hem af, terwijl de naam in Barendrecht na 1700 snel uitstierf.

De eerste vermelding van de naam, tot nu toe door mij gevonden, is in het kohier van de 2000^e/1000^e penning van 1626/1627: 'nr 22: Adriaen Corn. aen den wech met syn broeders en zusters, aanslag 17 pond.' (Op een na de hoogste in Barendrecht)¹

Bij nadere bestudering van dit kohier blijkt nr 22 de laatste vermelding in Oost-Barendrecht te zijn. De grens tussen Oost- en West-Barendrecht werd vóór de samenvoeging in 1846 gevormd door de 1^e, 2^e en 3^e Barendrechtseweg. De Eerste Barendrechtseweg komt in het verleden onder verschillende benamingen voor: de (Oost-Barendrechtse) Binnenweg, de Gemeenelandsweg, de Puinweg en de Oostweg, om er enkele te noemen.

De eerder genoemde kinderen 'aen den wegh' waren kinderen uit het huwelijk van Cornelis Adriaensz en Mariken Pietersdochter die vóór 1606 getrouwd zijn en ná 1606 nog enkele kinderen laten dopen, en wel op 1 juni 1608 Pietertge, 5 september 1610 Willem, 3 februari 1613 Hendrick en 2 april 1617 Annetge. Adriaen (de oudste zoon) moet vóór 1606 geboren zijn.

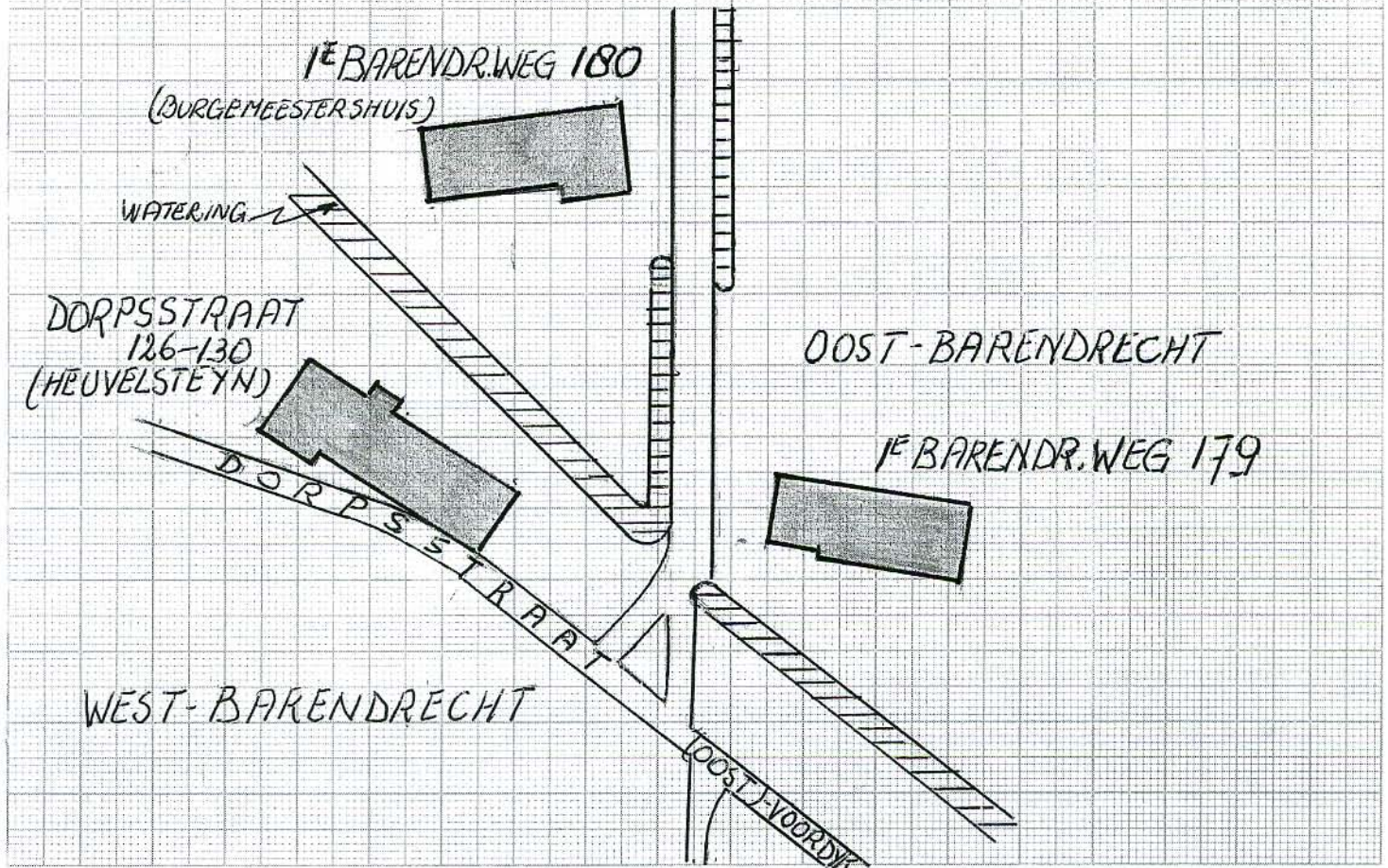
Van de zoons is met name Hendrick een bekende figuur. Hij huwde als jonggezel van Oost-Barendrecht op 13 september 1637 Adriaentje Francke (de

Vos), weduwe van de zeer vermogende Hendrick Adriaensz Hoogendijk van de *Noordhoeve* (Voordijk 397). Hij was penningmeester van West-Barendrecht en Carnisse en overleed op 17 oktober 1679, oud 67 jaar volgens zijn grafzerk in de Barendrechtse dorpskerk.

Van de dochters is Pietertge een sleutelfiguur. Zij huwde op 7 juli 1630 (3^e gebod) als jongedochter van Oost-Barendrecht met Cornelis Lauwenz, jongeman van West-Barendrecht en zoon van Lauris Aertsz en Volckje Bastiaensdr. Het laatste echtpaar woonde aan de Voordijk onder Smitshoek (Voordijk 486-490) en hun nakomelingen noemden zich Van der Caa.

Zo niet de kinderen van Cornelis en Pietertge, die de moedersnaam Andeweg gingen voeren. Dit wordt geïllustreerd door de vermelding als laatste in Oost-Barendrecht in het kohier van de 200^e penning van 1666: "Nr 20 de wed. van Corn. Lauwen, 20 pond" en: "21: de vijf kind. van Corns Lauwens, synde erfgenamen van Lauwerens Aertsz, 65 pond"² Ik tel echter zes kinderen, namelijk Maritge, gedoopt 12 oktober 1631, Grietge 10 juli 1633, Lijntge 25 februari 1635, Adriaentge 30 november 1636, terwijl in het hiaat van het doopboek na 1636 nog een zoon Cornelis is geboren en een zoon Aert, de stamvader van het Hoeksche Waardse geslacht.

HET KRUISPUNT IN 1829

Cornelis Lauwenz is jong overleden; volgens zijn grafzerk op 20 juli 1650, oud 45 jaar. Zijn weduwe hertrouwt - huwelijksaangifte op 25 november 1655 - met Maerten Francke (de Vos), jongeman van West-Barendrecht.

Een belangrijke verkoop³ vindt plaats op 14 mei 1685, wanneer Pietertje Cornelisdr, dan weduwe van Maerten Francke de Vos, geassisteerd door Cornelis Andeweg (haar zoon) en Cornelis Iemenz Lem (man van haar dochter Maritge) transporteert aan Arie Geerts van der Vliet:

‘seeckere huys, bergh en schuer met 6 mergen 240 roeden land in het binnenland van Oost Barendrecht, belend door o.a. ten Westen de

Barendrechtse binnenweg en ten Zuiden de watering van de oude Barendrechtse dijk’.

Uit deze omschrijving blijkt zonneklaar dat we hier te maken hebben met de vroegere boerderij op de hoek van de 1e Barendrechtseweg en de (Oost-) Voordijk, vroeger adres 1e Barendrechtseweg 179, die stond op de plaats van het huidige Waterschaphuis van het waterschap IJsselmonde.

Ook uit de oudere vermeldingen van 1626 en 1666 blijkt duidelijk dat dit vanouds de ‘Andeweg’-boerderij is en de familie haar naam ontleend heeft aan de huidige 1e Barendrechtseweg.

De koper in 1685 was geen onbekende. Hij was gehuwd met de dochter van Pietertge, Lijntje Cornelisdr Andeweg genaamd. Zij gaan in ondertrouw op 24 november 1669, respectievelijk als jongeman van

Carnis en jongedochter van Oost-Barendrecht. Hieronder zal ik mede gebruik maken van de beschrijving van boerderij nr 103 uit het boek van A.P. van den Hoek, *Het geslacht Van den Hoek uit Ridderkerk*. Uit vergelijking met deze beschrijving zal blijken dat er in genoemd boek enkele onjuiste aannamen staan.

* * *

Arie Gerritsz van der Vliet is gedoopt op 18 februari 1633 als zoon van Gerrit Teunisz (Anthonisz) van der Vliet, alias Hoogendijk, en Adriaentge Ariens komt uit een vooraanstaand geslacht van de Voordijk onder Smitshoek.

Arie en Lijntje Cornelisdr Andeweg hebben slechts één zoon, Gerrit, gedoopt op 15 februari 1671. Arie overlijdt vrij jong en het overlijden van Lijntje wordt in Oost-Barendrecht aangegeven op 29 november 1698 door haar zoon in de klasse van f 6.

Gerrit trouwt na het overlijden van zijn ouders op 13 juli 1701 met zijn volle nicht Maria Willemsdr van der Vliet, gedoopt op 28 april 1674 als dochter van Willem Gerritsz van der Vliet en Bastiaantge Pieters-dr en worden daardoor eigenaar van zowel de hier beschreven boerderij als van de boerderij *Vrijenburg* (Voordijk 464). Gerrit en Maria woonden op de eerstgenoemde boerderij en niet op *Vrijenburg*. Hun overlijden wordt dan ook te Oost-Barendrecht aangegeven, en wel respectievelijk op 24 januari 1719 in de klasse f 6 en 24 februari 1733 in de klasse van f 15.

In het kohier van verponding van 1730⁴ wordt de weduwe Gerrit van der Vliet twee keer genoemd, eerst voor deze boerderij onder nr 68, 'een bouwhuys, schuur en keet met 40 morgen land' en voor *Vrijenburg* onder nr 155 met dezelfde omschrijving.

Gerrit en Maria hadden vijf volwassen geworden kinderen, van wie er vier voor het vervolg belangrijk zijn, namelijk: Ary, gedoopt 12 oktober 1704; Willem, gedoopt 21 juni 1711; Bastiaantje, gedoopt 3 oktober 1706 en Pietertje, gedoopt 26 augustus 1708. Ary en Willem bleven ongehuwd en erfden respectievelijk *Vrijenburg* en de hier beschreven boerderij. Daardoor werden de kinderen van de dochters erfgenamen van Ary en Willem.

Bastiaantje huwde Bastiaan Ariensz den Boer uit Strijen en Pietertje huwde Cornelis Hendriksz Leenheer, schout en secretaris van Heerjansdam. Een zoon van Bastiaantje, Gerrit den Boer, huwde zijn nicht Pieterella Leenheer, dochter van Pietertje, en zij erfden de hier beschreven boerderij die ze betrok-

ken na hun huwelijk op 18 juni 1766. Zij waren gedoopt respectievelijk te Strijen op 7 juni 1744 en te Heerjansdam op 2 augustus 1739.

Gerrit was een vooraanstaand persoon en schout van zowel Oost- als West-Barendrecht en Carnisse. Van zijn kinderen moet Cornelis genoemd worden, gedoopt 1 maart 1772. Deze Cornelis legde op 16 mei 1787 de eerste steen voor de toren van de Dorpskerk. Hij huwde op 1 juni 1794 te Heerjansdam Maria, dochter van de Kijfhoekse schout Rocus van der Gijp en betrok de boerderij, terwijl zijn ouders zich vestigden op *Waalesteyn* (Dorpsstraat 142) dat zij op 28 september 1785 uit de nalatenschap van het schoutengeslacht Outraet gekocht hadden. Gerrit overleed daar en zijn overlijden werd op 30 november 1802 te West-Barendrecht aangegeven in de klasse van f 30.

Zoon Cornelis overleed al op 24-jarige leeftijd en zijn overlijden werd aangegeven te Oost-Barendrecht op 5 juni 1796 in de klasse f 15. Hij liet twee kinderen achter: Gerrit, gedoopt 15 februari 1795, en Catharina, gedoopt 7 februari 1796, die later haar neef Rocus Barendregt van *Heuvelsteyn* (Dorpsstraat 126-130) trouwde.

De weduwe van Cornelis, Maria van der Gijp, hertrouwde Pieter Huyzer die het bedrijf voortzette tot 1802, toen zij naar Kijfhoek vertrokken. Grootmoeder Pieterella Leenheer verliet na haar mans overlijden in 1802 *Waalesteyn*, dat leeg kwam te staan, om de bedrijfsvoering waar te nemen voor haar kleinzontje Gerrit die toen pas 7 jaar oud was, totdat zij in 1820 overleed.

Gerrit was inmiddels in 1818 getrouwd met Adriaantje Cornelisdr van der Waal uit Bolnes. Hij was een zeer vermogend man en bezat volgens de Oorspronkelijk Aanwijzende Tafels, opgemaakt bij de oprichting van het kadaster in 1829 alleen al in Oost-Barendrecht twintig hectare land en was dijkgraaf van de Barendrechtse polder Buitenland. Hij vertrok met zijn gezin in 1843 naar Capelle aan den IJssel en werd daar steenbakker. Hij verkocht toen nog negen hectare land in Nieuw-Reyerwaard onder Ridderkerk.

De boerderij verpachtte hij aan mijn betovergrootouders Ary Dekker, afkomstig uit Kijfhoek, en Lena Groenenboom, afkomstig van de hoeve *Binnenland* (Voordijk 332). Als het echtpaar Dekker in 1859 naar *Binnenland* vertrekt komt Gerrits zoon Pieter Adrianus den Boer terug naar Barendrecht om het bedrijf voort te zetten. Na het overlijden van P.A. den Boer in 1912 zonder nakomelingen vertrekt zijn weduwe Maartje Moerman, die afkomstig was uit

Vlaardingen, naar Delft.

De hoeve met zestien hectare land kwam na hun overlijden in bezit van een zoon van zuster Cornelia Petronella den Boer, de scheikundig ingenieur Jan Leendert Lans, en werd verpacht aan Bastiaan van de Erve, afkomstig van *Dierenstein* aan de Dordtsestraatweg, gehuwd met Catharina Cornelia Leenheer, geboren op *Dorpsigt* (Dorpsstraat 177). Mede door gebrek aan een opvolger – hun enige zoon Jan werd huisarts te Zevenbergen – beëindigde Bastiaan van de Erve zijn bedrijf omstreeks 1930 en vestigde zich op Dorpsstraat 140 met kantoor aan huis als directeur van een boerenleenbank en als secretaris-penningmeester van de Barendrechtse polders tot 1938, toen hij tijdens een vakantie in Zwitserland plotseling overleed.

Ondertussen stond het huis aan de 1^e Barendrechtseweg 179 leeg, totdat Willem Buitendijk en zijn vrouw als huismeesters in het achterste deel gingen wonen en het voorhuis gebruikt werd als kantoor door enkele gemeentelijke diensten en door het polderbestuur. De bedrijfsruimten werden gebruikt door Cees Dekker van de hoeve *Binnenland* en later door zijn zoons Dio en Jan.

In de jaren 1940–1945 waren in het voorhuis de kantoren van gemeente-ontvanger Kiesewetter en gemeente-architect Knevel gevestigd. In de oorlogswinter van 1944, toen alle scholen wegens brandstofgebrek gesloten waren, heb ik als scholier van 16 jaar met de onderwijzers Roost, Zilver-schoon en Simons in de zuidelijke voorkamer de loonadministratie en -uitbetalingen gedaan voor de door de bezetter opgepikte mannen in Barendrecht, die in de Zuidpolder een tankgracht moesten graven. De boerderij is na de oorlog afgebroken en op die plaats werd in 1958 de eerste steen gelegd voor het Waterschapshuis van het waterschap IJsselmonde. Zo kwam er een einde aan een boerderij waar belangrijke Barendrechtse families gewoond en gewerkt hebben.

Dit artikel is tot stand gekomen mede door toestemming van A.P. van den Hoek om materiaal uit zijn boek *Het geslacht Van den Hoek uit Ridderkerk* te gebruiken en de welwillende medewerking van mevrouw M.G. de Bruijn-Veenman die mij voorzag van een index op de Oost-Barendrechtse transportakten.

NOTEN:

1. Oud Sted. Arch. Dordrecht, nr 3975 fol. 153.
2. Oud Sted. Arch. Dordrecht, nr 3980 fol. 244.

3. Oud Recht. Arch. Oost-Barendrecht, inv. nr 22 fol. 30.
4. ARA Den Haag Financiën van Holland, inv. nr 488.

“Toren, het ga je goed!”

Overpeinzingen van een jaargenoot

H. van Herwerden

Op zaterdag 15 mei jl. werd in ons verenigingsgebouw de tentoonstelling over de geschiedenis van de watertoren van Barendrecht met enig vlagvertoon geopend. Wet- houder mr D. Vermaat hees de gemeentevlag en de vlag van de HVB vanaf d' Ouwe School in de watertoren – hij gaf er blijk van vaker met dit bijtje gehakt te hebben – waarna de officiële opening een feit was.

In de expositiezaal kregen de belangstellenden uitvoerige informatie over de tot- standkoming van de watertoren en over de toekomstige functie als trouwzaal. Om dit te verwezenlijken is de toren de afgelopen maanden aan een grondige restauratie on- derworpen. Het resultaat van noeste arbeid is te zien: in combinatie met een nieuwe inrichting van het Door-manplein – en welke Doorman men bij de gemeente precies voor ogen had, toen men het dorpsplein vernoemde, laten we hier even rusten – staat de watertoren, sinds de afbraak van zijn evenknie in Heerenveen de enige in de- ze architectuur in ons land, een dezer dagen weer te pronken naast de Dorpskerk.

Omstreeks dezelfde tijd benaderde de heer Van Herwerden, oud-redacteur van het Contactblad, mij met de vraag of het niet dienstig kon zijn dat het artikel dat hij des- tijds over de watertoren in ons blad heeft geschreven opnieuw gepubliceerd wordt. “Vooral nu na zo'n lange tijd menig nieuw lid dat we er sindsdien bijgekregen heb- ben waarschijnlijk weinig weet over de watertoren.”

Een goede suggestie; vandaar dat hieronder het bewuste artikel uit Contactblad nr 29 van december 1986 volgt, toen geschreven ter gelegenheid van het vijfenzeventigjarig bestaan van de toren. Een onweerstaanbaar artikel; daarom in extenso afgedrukt, zodat ook leden-lezers van de jongste lichtingen kunnen kennismaken met een stijl van schrijven, die zozeer de heer Van Herwerden kenmerkte. [DE REDACTIE]

Enige gegevens ter toelichting op de tekening van de watertoren te Barendrecht

D.d. 2 maart 1910 besluit de gemeenteraad tot stichting van een gemeentelijke bron- waterleiding.

Op 2 april daaraanvolgend valt het raads- besluit het westelijke gedeelte van de oude begraafplaats, sedert 1871 niet meer in gebruik als zodanig, voor f 6000 aan te kopen.

Bij gemeentelijke verordening van 3 april 1911 wordt bepaald dat iedere woning gelegen binnen een afstand van 200 m van het buizenet aangesloten moet zijn.

Ten slotte regelt een verordening, bij besluit van de raad van 21 februari 1912 vastgesteld, de voorwaar- den tot levering van water voor de gemeente Baren-

drecht.

In 1911 wordt de bouw van de toren, waarvan de hoogte is bepaald op 36 m, aangevangen (besluit raad d.d. 8 mei 1911). Kosten f 14 490. Bouwplek genoemde voormalige begraafplaats. Deze toren is te voorzien van een cirkelvormig reservoir van 120 m³ inhoud, een machinekamer, een fitterswerkplaats en is gefundeerd op 64 houten heipalen van 14 m elk.

Voor f 3 500 wordt de kleine bijtoren als filtergebouw opgetrokken. Bouwmateriaal beide torens: baksteen en beton.

Architect: Roelof Kuipers, ingenieur te 's-Gravenhage.

Aannemer: Hollandsche Maatschappij tot het maken van werken in Gewapend Beton te 's-Gravenhage. Kosten aanleg hoofdbuizenet bedroegen f 40.000 bij ongeveer 3000 aansluitingen.

Met ingang van 1 januari 1981 werd de drinkwatervoorziening overgenomen door het bedrijf van de gemeente Rotterdam.

Aan een vijfenzeventigjarige

Nu het jaar waarin je je vijfenzeventigste voltooit weldra is aangebroken, wil ik graag iets zeggen.

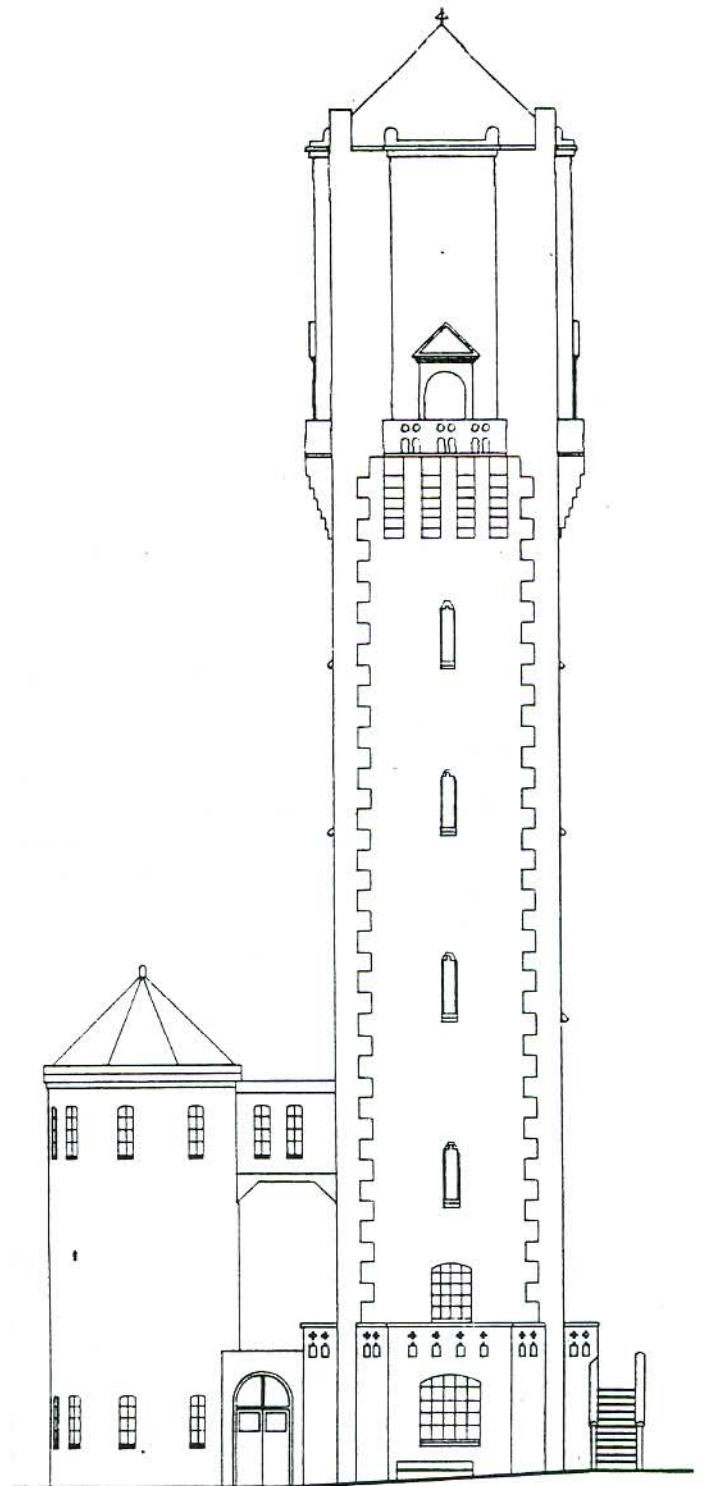
'Zeg' je wel iets tot een toren? Kan dat?

Er zijn wel eerder torens toegesproken; door anderen. Ik herinner mij in dit verband een gedichtje uit 1940, geschreven door een Zeeuw, die ver van huis en haard, na de meidagen van dat jaar vernam dat de abdijtoren te Middelburg door oorlogsgeweld was verwoest. Een gedichtje, opgedragen aan 'de Lange Jan', dat, was het gewijd geweest aan een geliefde of aan een trouwe vriend ver weg, met niet dieper medegevoel geschreven had kunnen zijn.

Wat is dat met torens, althans met een aantal, dat daarmee een bijna tussenmenselijke relatie ontstaat? Ook met jou, Watertoren; ik schrijf dit met een hoofdletter. Bij een toren met een uurwerk dat regelmatig slaat of, sterker nog, bij een toren met een carillon dat zich elk kwartier laat horen, is er mogelijk de overeenkomst van de 'stem'; de stem van mens en klok. Men spreekt immers wel eens van 'zingende torens'?

Maar dat alles geldt niet voor jou.

Is het de houding, de stand van de toren waardoor een toren nu eenmaal toren is? Wat is kenmerkender, ook voor een mens, dan dat hij rechtop in het

westgevel

Schaal: plm. 1:200

leven staat? Dus de overeenkomst in attitude?

Een mensenkind kan soms in heel pril stadium een indruk opdoen, die gedurende het gehele verdere leven fragmentarisch aanwezig blijft en van tijd tot tijd aan de oppervlakte komt. Uit eigen ervaring en door vergelijking met die van anderen leerde ik, dat rondom de tweejarige leeftijd bepaalde gebeurtenissen tot zo'n blijvende indruk kunnen leiden. Gebeurtenissen, emotioneel geladen, dat wel.

Jij Watertoren, sedert 1912 in het hart van het dorp aanwezig, hebt over daken en geboomten heen heel wat gezien. Toen jij op de prille leeftijd van een tweejarige was of daaromtrent maakte ook jij zo'n emotioneel geladen gebeurtenis mee, zeg maar dramatisch. Je stond om zo te zeggen op de eerste rang.

Het Plein, toen het centrum van Barendrecht, recht voorje; de Dorpskerk direct links; het raadhuis schuin links beneden, vlak naast het doktershuis; de Singel rondom. En verderop? Alles rust en vrede zo ver je blik reikte, ook op die zomerse dagen van eind juli en op die eerste augustusdag.

Dan, hoe vreemd midden in de week en ook niet op de tijd dat de klok tot het middagmaal maant, begint deze ineens te luiden. Geen trouwerij of begrafenis, geen dijkdoorbraak of brand. Nu ja, geen brand? In elk geval niet in Barendrecht.

Zie eens, daar beneden vóór het raadhuis; drie, al gauw tien en dan ineens een heleboel mensen die een aanplakbiljet lezen. Op het Plein ook een groep mensen en ook daar – waar komen ze zo snel vandaan? – ineens een hele massa. Het halve dorp lijkt uitgelopen; mannen, vrouwen, kinderen. De eerste augustus 1914; Nederland mobiliseert!

Ik las er de populaire beschrijving over de jaren 1914–1918 van dr P.H. Ritter Jr, 'De Donkere Poort' nog eens op na, en ook nú weer constateerde ik het onvoorstelbaar grote verschil in maatschappelijke omstandigheden toen en nu.

Bijvoorbeeld: De regering had reeds op 31 juli tot mobilisatie besloten en de avondbladen van die dag hadden daar melding van gemaakt. Natuurlijk was dit des te meer het geval met de ochtendbladen van de eerste augustus. Desondanks kwam pas in de loop van die eerste augustusdag de bekendheid goed op gang.

Ik vermoed, beste Toren, dat de indruk toen opgedaan jou nooit meer geheel verlaten heeft, zij het met ups and downs.

De historicus Jan Romein heeft 1914 dan ook aan-

gewezen als moment waarop de breuklijn in de geschiedenis van de laatste eeuwen zichtbaar is geworden.

Gelukkig heb jij ook ervaringen van minder ingrijpende aard. Ook dáár is jouw bestaan vergelijkbaar met dat van al je andere plaatsgenoten. Je zag het dorp groeien, wat de bebouwing betreft. Nu ben jij 'een echte Barendrechter' en daarom ben ik er nog niet zo van overtuigd of je die groei kan waarderen. Opnieuw maakte je een mobilisatie mee, maar toen was het de schok van die mooie meidag, vrijdag voor Pinksteren, die al het andere in schrikwekkendheid achter zich liet. Ook toen stond je op de eerste rang en kon je beter dan elke andere dorpsgenoot zien hoe die aanvankelijke stipjes, die afstaken tegen de klare ochtendhemel van de prille meidag, wit en almaar witter en groter werden tot ook jij uit de droom werd gewekt en daar parachutisten in herkende.

Toren, ik ken je alleen maar van gezicht. En ook dat is zo'n tussenmenselijk trekje.

Misschien heb jij in die pikdonkere tijd, die volgde op die vrijdag, de tiende mei, wel onderduikers schuilplaats geboden. Ervaring leerde, dat wie zichzelf in de waagschaal stelde ten behoeve van anderen, daar ook na beëindiging der bezetting vrij zwijgzaam aan voorbij is gegaan.

Maar nú toch echt iets over jouw functioneren, waarvoor je tenslotte tot aanzijn bent gekomen.

Op school – was dat in de derde of in de vierde klas? – leerde je over communicerende vaten. O wonder, de watertoren was gebouwd op het beginsel van de wetmatigheid van dat communiceren.

Als kind woonde ik in Rotterdam-Zuid, tweehoog. Het was toch maar die watertoren aan de verre Honingerdijk op Kralingen, die zich manifesteerde, zodra je thuis de kraan in de keuken opendraaide en je drinkenskroes zich met een forse waterstraal vulde.

Verre watertoren, kraan in je moeders keuken; dat sprak tot je verbeelding. Ik vind het nog altijd jammer dat die directe relatie er niet meer is, sinds pompen het water door de leiding jagen en watertorens niet meer noodzakelijk zijn. Wéér zo'n stukje vervreemding. Alla, het is niet anders.

In Barendrecht ligt en lag, denk ik, dat allemaal wat overzichtelijker, directer. Waar je ook in onze gemeente bent, jou zie je immers altijd staan? Dat is ook aan de Bakkersdijk, en dat is ook aan de Noldijk zo, en ook nog wel ver daaroverheen....

Hoorde ik laatst een mooi verhaal waaruit blijkt hoe bepalend jij bent in het leven van dorpsgenoten.

Een gezin met grote jongens die moeder eens even in het zonnetje zouden zetten. Moeder kan er tegen;

de jongens moeten nog uitkijken, dat zij niet zelf worden gepakt.

“Ma wil nooit met vakantie”.

“Ja, zij wil wel met vakantie, maar niet ver weg”.

“Ma wil altijd de watertoren kunnen blijven zien.”

Zo, nu hoorde je het ook eens van een ander!

‘Zien en gezien worden’, twee kanten aan jouw bestaan. ‘Zien’, zoals jij al heel vroeg zag op die onheilspellende augustusdag in 1914 en zien, maar dan in andere zin heel vroeg, de tiende mei 1940. Zien gelukkig ook die vele, vele andere dagen, waarop het leven van alle dag, licht en donker, zich aan jouw voet voltrok.

‘Gezien worden’. Het verhaal zoëven doorverteld, zegt ondertussen meer dan genoeg omtrent gehechtheid, zich thuis weten gerelateerd aan jouw aanwezigheid. Gezien worden ook zó: gaande de Dorpsstraat richting kruispunt Barendrechtsewegen wordt het oog geboeid in N.W.-richting waar de bescheiden spits van de Dorpskerk en, schuin daarachter, jouw verschijning het uitzicht bepalen. Hoeveel Lange-, Korte-, Brede-, Smalle- en zó maar Torenstraten zullen steden en dorpen in ons land wel tellen? Evenzo vele aanwijzingen van perspectief op torens geboden, van dichtbij of van verder af. Perspectief waarvan schoonheid niet zelden wordt ondersteund door hoog oprijzende wolkenluchten. En zijn er machtiger luchten dan die tegen het westen?

Er wordt gewerkt aan plannen tot bebouwing ‘op de Kop van de Dorpsstraat’, dat is dus nabij het zojuist genoemde kruispunt. Punt waar de oorspronkelijke situatie steeds minder herkenbaar is geworden. Wie ervaart daar nog, hetzij in oostelijke hetzij in westelijke richting, de Dorpsstraat als één geheel?

Een bouwwerk, eenmaal gerealiseerd, is het resultaat van talloze compromissen, gevolg van feiten en omstandigheden, vaak onderling tegenstrijdig. Behoud, beter nog bevordering van het tot nog toe vertrouwde dorpsgezicht aldaar – uitzicht op beide torens – is m.i. ook zo’n feit, zo’n gegeven t.z.t. bij de bouw in acht te nemen. Laten we zuinig zijn op continuïteit. Er is al zo veel vervreemding.

TOT SLOT

Zoals na een bezoek aan een oude bekende achteraf het spijtig gevoel je kan overvallen dat wel veel, maar nog veel meer **niet** is gezegd, zo ervaar ik ook het bovengeschrevene. Anderzijds, wie alles onder woorden wil brengen wordt ongenietbaar. Desondanks twee, nee, nog drie dingen.

Jouw leeftijd

Uit geraadpleegde gegevens in het gemeentelijk archief alhier is mij wel zoveel gebleken, dat met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid is vast te stellen dat jouw 75e verjaardag zich volgend jaar aandient. Wanneer precies? Bij de officiële opening van de Gemeentelijke Bronwaterleiding op 12 september 1912 was je reeds volop in functie. Het lijkt mij in jouw geval niet doenlijk een ‘geboortedatum’ nauwkeurig te bepalen. Daarom pin ik je niet vast op een verjaardag, maar op een **jaar**.

Jouw uiterlijk

Je karakteristieke verschijning, zo heb ik met vele anderen lange tijd gemeend, moest wel uniek zijn onder de watertoren in ons land; maar zó was het niet. Het volgende ter illustratie.

Een plaatsgenoot van jou reisde korte tijd na de oorlogshandelingen van mei 1940 vanuit het Noorden, nog voorbij de stad Groningen, terug naar huis. De spoorverbinding was nog verbroken. Bezit van een auto was nog niet algemeen. Zijn route leidde o.a. via de tramverbinding Groningen–Drachten–Heerenveen–Lemmer, schakel in de verbinding Holland–Groningen waarin een dag- en een nachtboot Amsterdam–Lemmer was opgenomen. Een reisweg gekozen vooral door hen die niet ruim bij kas waren en zich daardoor minder gerief en lange duur moesten laten welgevallen. Jouw plaatsgenoot, zo zou hem later blijken, bereikte Barendrecht eerst in de loop van de volgende dag.

Reeds een aantal uren op pad was hij dan toch tot Heerenveen genaderd en onverwacht – het moet hem een ondeelbaar moment als een fata morgana overkomen zijn – verscheen hem daar het beeld van de Barendrechtse watertoren. Ontnuchterende ervaring. Vele jaren, beste toren, stond daar in het Friese Haagje je drie jaar jongere broertje.

‘Stond’; **thans** is jouw verschijning uniek in den lande.

Jouw aanwezigheid

Niet uniek; maar toch ook weer niet zó vanzelfsprekend is jouw aanwezigheid, naast die beide andere torens op ons eiland. Die van Hendrik–Ido–Ambacht en van Zwijndrecht. Beide torens functioneren nog op de wijze van **watertoren**, namelijk de toren van Zwijndrecht gedurende de nachtelijke uren als het verbruik laag is; de Ambachtse toren nog 24 uur per etmaal, namelijk voeding direct vanuit het reservoir hoog in de toren.

Ook de drinkwatervoorziening in ons dorp geschiedde, tot aan de opheffing van het eigen bedrijf,

op deze wijze. De torens van het dorp IJsselmonde, van Slikkerveer en Rijsoord legden het loodje. Afgaande op mijn memorie kan ik mij niet herinneren dat elders op het eiland ooit watertorens hebben bestaan. Als ik fout ben, gaarne reactie!

*Jij mag dan niet meer functioneren als **Watertoren**, als **Toren** functioneer je nog volledig, in het hart van Barendrecht. Dat is dan, ten naaste bij, ook in het hart van IJsselmonde.*

Dezer dagen in gesprek met een graficus, wiens werkterrein ligt in en om Rotterdam, viel de aanduiding 'Beeldmerk van Barendrecht'; karakteriserend het merkwaardig evenwichtige silhouet, gevormd door het slanke spitsje van de Dorpskerk en de daarnaast oprijzende bakstenen watertoren, gekroond met grijze kop.

Toren, het ga je goed!

Je jaargenoot,

H. van Herwerden

Naschrift

Graag wil ik mijn erkentelijkheid laten blijken aan hen, die zo vriendelijk waren mij behulpzaam te zijn door het aanreiken van documentatie of door het geven van inlichtingen tijdens gesprekken.

Ik noem:

medewerkers ten gemeentehuize, o.a. behulpzaam bij het lichten van bescheiden over de jaren 1912 en ouder;

directie en medewerkers van het Museum Willem van Haren te Heerenveen, met name voor de toezending van de uitgebreide serie afbeeldingen en het aanreiken van documentatie omtrent de architect Roelof Kuipers;

de heren J. Visser, J. Gouman en M.G. Zandee, resp. bedrijfsleider Waterleidingbedrijf te Hendrik-Ido-Ambacht en oud-bedrijfsleiders bij de Waterleidingbedrijven van Barendrecht en van Zwijndrecht; de heer S. Pama, bestuurslid van de Stichting Industrieel Erfgoed Rijnmond.

De niet met name genoemde 'tipgevers', goed voor enkele alinea's anekdotische informatie, herkennen zichzelf zeker bij het nalezen.

v.H.

Werkgroep VOORWERPEN

Taakstelling: *Onder andere landbouwmachines, huishoudelijke voorwerpen, instrumenten uit een dierenartspraktijk en gereedschap uit vroeger tijd worden onderhouden en beheerd door de leden van deze werkgroep.*

Contactpersoon: W. Groenenboom, tel. 0180-612617.

Ontvangen goederen

Van de heer Lodder:

- grammofoonplaat van karton

Van P. Groenenboom:

- handwerkboekje
- schoollei

Van mw Feitsman-v.d. Garde:

- 40 stuks bladmuziek voor accordeon

Van mw Tieleman:

- electrisch strijkijzer

Van mw Monshouwer:

- herdenkingsbeker 5 mei 1945-1955

Van L. v.d. Leer:

- lidmaatschapskaartje IJclub Nooitgedacht seizoen 1931

Van mw Vissers-Mooyart:

- album met plakplaatjes Hooimeijer
- bureaustandaard

Van mw Paardekoper:

- handwerkboek uit 1891

Van mw Gouman:

- geborduurd tasje
- handwerk 1952

Van mw F. den Otter:

- sigarenzakjes
- gehaakt jurkje
- geborduurd werksakje

Van mw Schikhof:

- koffer

Van de heer v.d. Garde:

- bord 1923

Van de heer Vijfvinkel:

- 6 oude foto's van de Dorpsstraat

Van de heer Prooi:

- oude foto Gebroken Meeldijk

Van mw De Bes:

- verbandkist
- wecketel
- biscuitblik uit de oorlog

Van de heer Broekhuizen:

- 2 oude stenen schalen
- 2 kruiwagentuigen
- kolenriek
- graaf
- bunzingklem
- rattenklem

Van mw Grevink:

- babyuitzet
- patroontjes

Van mw Klunder:

- schoolplaat

Van mw Den Boer:

- set stoompannen

Van mw Beenhakker:

- serviesjes
- pop
- tol
- leesplankje
- geëmailleerd theeketeltje
- zalfdoosjes

Van de heer Louwerse:

- herenhoed (merk Borsalino) in originele hoedendoos
- damestassen
- patronen
- drinktuitje
- zand-zeep-sodasetje met zeepbakje, groen geëmailleerd

Via de heer Van Bergeijk:

- perkamenten lampenkapje

Van de heer Mooyart:

- veilingboekje 1933

Van de heer Van Dijk:

- hulpmiddel om te fineren

Van J. Groenenboom:

- foto J. Groenenboom in het leger 1914-1918
- motorrijbewijs, afgegeven 25 maart 1950
- 2 veldzakboekjes 1914-1918
- zangbundel Nederlandse leger

Van fam. Dijker:

- benen knoopjes

Van de heer Ophof:

- rolschoffel

Van R. Pieterse:

- gidsen en boeken over landbouw, tuinbouw en plantkunde
- agenda 1932
- 25 vervoerbewijzen voor aardappelen 1940–1945

Van mw v.d. Weyden:

- 8 herdenkingstegels Koninklijk Huis
- puzzel Koninklijk Huis
- jaargangen 1973–1987 tijdschrift Vorsten

Van B. Visser:

- 6 kistjes grondmonsters van de watertoren
- 6 stuks oud materiaal van de watertoren

Van de heer Vonk:

- porseleinen beker met afbeelding watertoren

Van mw Oostveen:

- foto-album Koninklijk Huis 'De gouden Kroon'

- 2 ex. Zondagsvriend
- gedenkalbum 1948
- 2 ex. De groten van alle tijden
- Kunstverbond Antwerpen
- De geest van de schilderkunst
- Het hedendaagse Java

Van mw De Graaf:

- kistje van anijstabletten

Alle gevers bedanken we hartelijk voor de ingebrachte materialen. We zullen ze zorgvuldig beheren en zonodig gebruiken bij bijvoorbeeld een tentoonstelling.

- Van een van onze leden, die niet bij naam genoemd wenst te worden, mochten wij een gift ontvangen van Hfl 2000.

Het bestuur van de HVB zegt hiervoor hartelijk dank en verzekert de gever dat het dit bedrag een goede bestemming zal geven.

CONTRIBUTIEBETALING 1999

Graag wil ik de leden die hun contributie voor dit jaar nog niet hebben betaald vragen dit zo spoedig mogelijk te doen door overschrijving van f 27,50 op Postbankrekening no 25 30 926 van de Historische Vereniging Barendrecht.

Iedere extra bijdrage is uiteraard van harte

welkom. Bij voorbaat vriendelijk dank.

Ook hartelijk dank aan alle leden die tegelijk met hun contributiebetaling weer een extra bedrag hebben overgemaakt.

De Penningmeester

HISTORISCHE VERENIGING BARENDRECHT

Verenigingsgebouw *D' Ouwe School*, Dorpsstraat 150a, 2992 BE Barendrecht, tel. 0180-618142

Openingstijden: tijdens tentoonstellingen 's woensdags en 's zaterdags van 14.00 tot 16.30 uur

Postbankrekening 25 30 926

Contributie f 27,50 / € 12,48 per jaar

WERKGROEPEN

Archieven Oud Barendrecht

Contactpersoon mw M.H. de Bruijn-Veenman, Alblas 11
2991 RA Barendrecht, tel. 0180-614751

Barendrecht van vroeger op ansicht en foto

- ansicht

Contactpersoon L. de Klerk, Marjoleinlaan 31
2991 HL Barendrecht, tel. 0180-615577

- foto

Contactpersoon A.G. van de Garde, 't Fruit 22
2991 TR Barendrecht, tel. 0180-614423

Bibliotheek en Archief

Contactpersoon mw E. van Eijsden-van der Wel, Schokker 35
2991 DJ Barendrecht, tel. 0180-614660

Bodemonderzoek

Contactpersoon T.C. Blinde, Devel 10
2991 RB Barendrecht, tel. 0180-615096

Genealogie

Contactpersoon J.E.J. Blinde, Hoefslag 71
2992 VG Barendrecht, tel. 0180-615177

Monumentenzorg

Contactpersoon A.G.W. Wesdorp, De Zeeg 25
2991 EH Barendrecht, tel. 0180-613872

Tentoonstellingen

Contactpersoon mw J.W.M. Verboom-van Geenen, Schaatsbaan 19
2992 CN Barendrecht, tel. 0180-615728

Voorwerpen

Contactpersoon W.M. Groenenboom, Voordijk 267
2992 AL Barendrecht, tel. 0180-612617

BESTUUR

<i>Voorzitter</i>	M. Zoutendijk, Oranjestraat 2a 2991 CL Barendrecht, tel. 0180-614200
<i>Secretaris</i>	mw J.W.M. Verboom-van Geenen, Schaatsbaan 19 2992 CN Barendrecht, tel. 0180-615728
<i>Penningmeester</i>	J. Baan, IJsselstraat 5 2991 AN Barendrecht, tel. 0180-613445
<i>Leden</i>	P. van Bergeijk, Ziedewijdsedijk 59 2991 VP Barendrecht, tel. 0180-612252 mw M.H. de Bruijn-Veenman, Alblas 11 2991 RA Barendrecht, tel. 0180-614751 A.Z. van Helden, 3e Barendrechtseweg 471 2991 SH Barendrecht, tel. 0180-614232 D. Mooyaart, Irenestraat 70 2991 BG Barendrecht, tel. 0180-615383

Ledenadministratie

F. van Heest, Kempenaar 75
2991 PJ Barendrecht, tel. 0180-612371

ENERGIE VOOR 3

Drie energieke bedrijven staan voor u paraat.
Uw aangewezen partners op velerlei gebied.

Energie

- 24 uur tankservice.
- Autowassen op alle manieren, personenauto's én trucks.
- Leveren van (motor)brandstoffen op de plaats waar en wanneer u dat wenst.

Auto

- Renault, uw altijd parate partner voor bedrijf en gezin.
- Nieuw óf top-occasion, als aantrekkelijk alternatief.

Expeditie

- Wereldwijd, vakkundig en vertrouwd, tegen zeer gezonde kwaliteits/prijsverhouding.
- Douane-expediteurs.

**BERKMAN
ENERGIE SERVICE**

(0180) 643 643*

RENAULT

**BERKMAN
VISSER**

(0180) 643 600*

**BERKMAN
FORWARDING**

(0180) 643 683*

Tuindersweg 34 - 2991 LR Barendrecht

Ridderkerk: Havenkade 3 - (0180) 431 495*
Oud-Beijerland: Isaac Newtonstraat 7 - (0186) 622 655*

Vietnam: Berkman Forwarding. Ho Chi Minh City
Hong Kong: AEL / DNT / Berkman Forwarding

TE KOOP

Als makelaar en taxateur weet Frits Markus 'Markant' wat er in de onroerend goed wereld te koop is. Natuurlijk niet het Vrijheidsbeeld. Maar de makelaarskennis is bij 'Markant' wel in huis om alle andere projecten aan te kunnen. Wilt u een huis verkopen of zoekt u een ander huis, wenst u een zorgvuldige taxatie of een objectief hypotheekadvies kom dan gerust eens langs. Graag bespreken wij met u de mogelijkheden en voordelen die 'Markant' u kan bieden. U vindt 'Markant' aan de Middenbaan 94. 'Markant' is geopend van maandag tot en met zaterdag!

Markant
FRITS MARKUS MAKELAAR & TAXATEUR O.G.

NVM
MAKELAAR

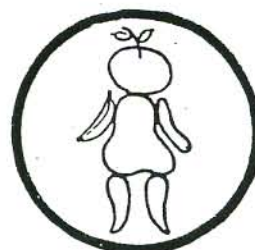
Middenbaan 94 - 2991 CT Barendrecht. Tel.: 0180-620099 Fax: 0180-611585

**GROENTE- EN FRUITHAL
HANS VERMAAS**

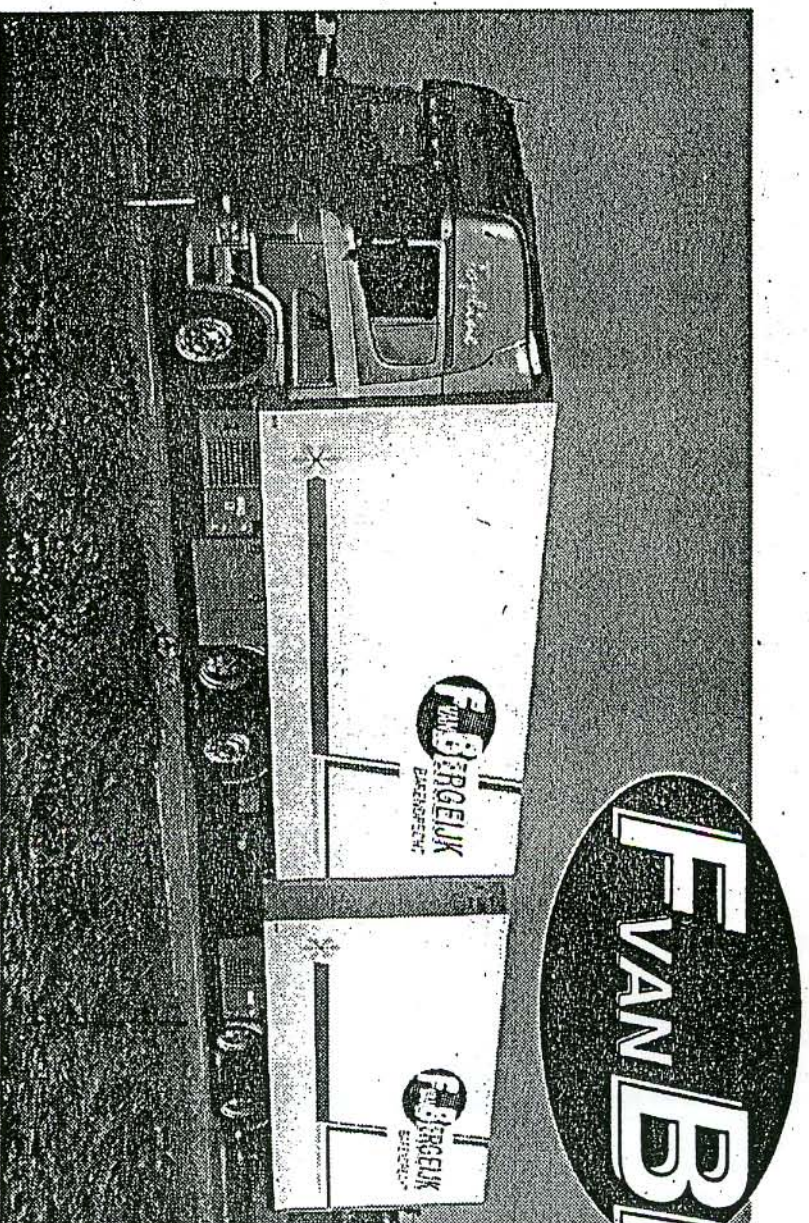
ZIEDEWIJDSEDIJK 41
BARENDRECHT

TEL. 0180 - 611655

DE HELE WEEK VERS EN VOORDELIG!

- Temperatuur geregeld transport door bijna geheel Europa
- Bloemen/plantengroepage, dagelijks geheel Oostenrijk
- Specialiteit: OOSTENRIJK/SLOVENIË/KROATIË/BOSNIË HERCEGOVINA/SERVIË/HONGARIJE/ROEMENIË

F VAN BERGELUK

INT. TRANSPORT

Tel. 0180 - 61 93 13
 Autotel. 06 - 53 15 09 41
 Fax 0180 - 61 73 17

F. van Bergeijk Int. Transport, Noldijk 56, 2991 VK Barendrecht